

بررسی مسائل و مشکلات دبیرستان‌های شبانه‌روزی

استان اصفهان از دیدگاه مدیران، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان *

محمد رضا عباسیان اسفراجانی و سید نعمت‌الله ابطحی

مقدمه:

مسئله‌ی تعلیم و تربیت از بدو خلقت انسان آغاز شده و نقش شگفت‌انگیز آن بر همگان روشن است. تعلیم و تربیت صحیح می‌تواند در رشد و تعالی انسان مؤثر بوده و فرد را از انحراف مصون دارد. لذا با اطمینان می‌توان گفت مشخصه‌ی بارز یک اجتماع رشد یافته و سالم، تنها داشتن موقعیت جغرافیایی، اقتصاد، قدرت سیاسی و... نیست، بلکه برخورداری از یک نظام تعلیم و تربیت زنده، پویا و مترقی است.

در حال حاضر نظام‌های آموزشی، یکی از ابزارهای قدرتمند برنامه‌های توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشورها به‌شمار می‌رود زیرا تأمین نیروی انسانی متبحر و متخصص به‌جهت توسعه، از سیاست‌های نظام تعلیم و تربیت بوده است. تأسیس مدارس و مراکز شبانه‌روزی به‌منظور رفع محرومیت‌ها و کشف و شکوفایی و تقویت استعدادهای نهفته در نقاط دور دست و محروم از تسهیلات بخصوص مناطق روستایی و دور از مرکز و حمایت از خانواده‌های پر جمعیت و دارای فرزندان نخبه و با استعداد و خلاق صورت گرفت. طبعاً اداره‌ی این‌گونه مدارس و مراکز با مشکلات و مسائلی مواجه است که بررسی و شناسایی آنها از نظر مدیران، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان در حیطه‌های مختلف به‌وسیله‌ی این پژوهش مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

بیان مسأله: با افزایش تقاضای مردم به‌ویژه روستائیان و مناطق پر اکنده، جهت استفاده فرزندانشان از آموزش و پرورش متوسطه و عدم وجود دبیرستان‌های عادی در آن مناطق و به‌منظور محرومیت‌زدایی، سیاست توسعه‌ی مدارس متمرکز و ایجاد فرصت تحصیلی مطلوب برای دانش‌آموزان روستایی و حاشیه‌نشین شهرها، مدارس شبانه‌روزی تأسیس شد.

در واقع یکی از وظایف دولت‌ها، امروزه مبارزه با فقر، حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و گسترش عدالت اجتماعی است یکی از بهترین راه‌های حمایت از خانواده‌های کم درآمد ایجاد شرایط مناسب تعلیم و تربیت برای فرزندان آنانست. منظور از شرایط

بهرتر، یعنی تهیه و تأمین امکانات و تجهیزات لازم برای آنان است تا قادر شوند با کسب مهارت و تخصص به‌درآمدهای بالاتر و شرایط مساعدتری دست یابند. این امر میسر نمی‌شود مگر این‌که با فراهم کردن شانس استفاده یکسان و برابر از تسهیلات و امکانات در سراسر کشور و برای تمامی اقشار جامعه، به‌طور مداوم کیفیت خدمات آموزشی بهبود یابد.

علی‌رغم تلاش‌ها و کوشش‌هایی که در جهت بهبود وضعیت مدارس شبانه‌روزی در جنبه‌های مختلف به‌عمل آمده، با این وصف، مشکلات و مسائلی کم و بیش در این‌گونه مدارس مشاهده می‌شود و همه سعی دارند به‌گونه‌ای در حل مشکلات و مسائل اجتماعی نقشی داشته باشند. اما تحقق این امر بدون تحقیق و پژوهش پیرامون شناسایی، دسته‌بندی و بررسی علمی مشکلات امکان‌پذیر نیست. در این پژوهش به‌شیوه‌ای علمی و روشمند، از جوانب مختلف نسبت به‌بررسی مسائل و مشکلات مدارس شبانه‌روزی متوسطه اقدام نموده و پس از مشکل‌یابی، راه‌حل‌های مطلوب و مناسب و عملی ارائه نماید.

مبانی نظری پژوهش: به‌منظور تبیین مسائل و مشکلات دبیرستان‌های شبانه‌روزی، بررسی جنبه‌های نظری روان‌شناختی و جامعه‌شناسی امری لازم و ضروری است و می‌تواند در شناخت مسائل و معضلات مفید و مؤثر باشد که به‌اختصار ارائه می‌گردد: دوره‌ی نوجوانی و جوانی، دوره‌ی بسیار حساس و پر مسأله‌ای است. تغییرات جسمانی و روانی، فعل و انفعالات عاطفی دگرگونی‌های محیطی و تنظیم روابط با دوستان و هم‌سالان و هم‌کلاسان، بیداری انگیزه‌های جنسی، ترشح غدد و هورون‌ها و دیگر مسائل که هر کدام به‌نوعی زندگی نوجوان و جوان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه نیز از این قاعده مستثنی نبوده و متأثر از مسائل و مشکلاتی هستند که باید از زوایای مختلف به‌آنها

* این پژوهش با حمایت‌های مالی سازمان آموزش و پرورش استان انجام پذیرفته است.

پرداخت و راه حل‌های منطقی ارائه نمود.

دکتر سیداحمد احمدی در مقاله‌ای که در سومین سمپوزیوم جایگاه تربیت نوجوان و جوان در آموزش و پرورش ارائه گردید و موضوع آن بررسی مسائل و مشکلات مدارس راهنمایی تحصیلی شبانه‌روزی می‌باشد، اهم مسائل و مشکلات دانش‌آموزان این‌گونه مدارس عبارتند از:

ریشه و اساس مشکلات رفتاری دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی و متوسطه در چهار زمینه است.

۱ - بحران بلوغ باعث تغییرات بدنی در نوجوانان می‌شود. قد بلند می‌شود، وزن افزایش می‌یابد، ۸۰ درصد پسران از کوتاه بودن قد خود ناراحتند و احساس حقارت می‌کنند. ۱۲ درصد دختران بر اثر بلند قد بودن احساس افسردگی می‌کنند، پسران تمایل دارند قد خود را بلندتر و دختران تمایل دارند وزن خود را کمتر نشان دهند (بالایان، ۱۳۶۹، ش). چاقی و لاغری برای نوجوان مشکل‌آفرین است.

۲ - بحران هویت، دومین مشکل عمده‌ی نوجوانان و جوانان است. بر اساس نظریه‌ی اریکسون اگر هویت شخصی نوجوان در طی زمان و بر اساس تجربیات حاصل از برخورد صحیح اجتماعی شکل بگیرد و نوجوان بتواند خود را بشناسد و از دیگران جدا سازد، تعادل روانی وی تضمین می‌شود ولی اگر سر خوردگی و عدم اعتماد و جایگزین اعتماد شود به‌جای تماس با مردم، نوجوان گوشه‌گیر و منزوی شده و هویت مثبت او دچار ابهام در نقش می‌شود و تعادل روانی وی به‌هم‌خورده و دچار بحران هویت می‌شود.

۳ - سومین مشکل عمده‌ی نوجوانان بحران ارزش‌هاست. به‌نظر دبس نظام ارزش‌ها در مجاورت دنیای علم و اطلاع در نوجوانان پایه‌گذاری می‌شود و به‌تنظیم رفتار و مشخص نمودن عقاید آنان کمک می‌کند.

اشپرانگ معتقد است که در دوره‌ی نوجوانی ارزش‌های اساسی زندگی به‌ترتیب اهمیت به‌صورت قطعی و پایدارتر در می‌آید و نوع شخصیت نوجوان را تعیین می‌کند و نوجوان تمام باورهایی که در دوره‌ی کودکی بدون چون و چرا پذیرفته است را مورد تردید قرار می‌دهد.

۴ - بحران مناسبت و روابط، چهارمین مشکل عمده‌ی نوجوان است. نوجوان برای رشد اجتماعی خود به‌روابط جدیدی فکر می‌کند. پذیرش و جذب نوجوان در گروه دارای اهمیت فراوانی برای اوست. گروه دوستان برای نوجوان به‌صورتی است که:

الف - منبع احترام است

ب - حفاظتی در برابر فشار بزرگسالان

ج - مرجع قدرت و اعتماد اوست

د - سرمشقی برای برخورد‌های اجتماعی است

لذا نوجوانان به‌دوستان اهمیت می‌دهند و با این‌که والدین معتقدند فرزندانشان در انتخاب دوست دقت نمی‌کنند و بحران‌های بلوغ، هویت، ارزش‌ها و مناسبات نقش عمده‌ای در مشکلات بعدی رفتار نوجوانان دارند، لازمست ابتدا به‌پیدایش و امکان بروز این بحران‌ها توجه داشت و برای برخورد مناسب با آنها راه حل‌های مطلوب اندیشید.

اهداف تحقیق:

هدف کلی: شناسایی و دسته‌بندی و اولویت‌بندی مشکلات دبیرستان‌های شبانه‌روزی از دیدگاه مدیران، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان

اهداف اختصاصی: الف - مقایسه‌ی نظرات مدیران، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان در مورد مشکلات مدارس شبانه‌روزی به‌لحاظ متغیرهای سن، جنس و پایه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان. ب - مقایسه‌ی نظرات مدیران، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان دبیرستان‌های شبانه‌روزی پیرامون مشکلات موجود سؤال‌های تحقیق:

۱ - مشکلات مدیریتی، عاطفی، فرهنگی، رفاهی، آموزشی، اقتصادی و اجتماعی دبیرستان‌های شبانه‌روزی استان اصفهان از نظر دانش‌آموزان کدامند؟

۲ - مشکلات مدیریتی، عاطفی، فرهنگی، رفاهی، آموزشی، اقتصادی و اجتماعی دبیرستان‌های شبانه‌روزی استان از نظر دبیران کدامند؟

۳ - مشکلات مدیریتی، عاطفی، فرهنگی، رفاهی، آموزشی، اقتصادی و اجتماعی دبیرستان‌های شبانه‌روزی استان از نظر مدیران کدامند؟

۴ - مشکلات مدیریتی، عاطفی، فرهنگی، رفاهی، آموزشی، اقتصادی و اجتماعی دبیرستان‌های شبانه‌روزی استان از نظر سرپرستان کدامند؟

۵ - آیا بین نوع مشکلات مطرح شده و متغیرهای جنسیت و پایه‌ی تحصیلی از نظر دانش‌آموزان تفاوتی وجود دارد؟

۶ - آیا بین نوع مشکلات مطرح شده از نظر دانش‌آموزان، دبیران، مدیران و سرپرستان تفاوتی وجود دارد؟

۱ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات مدیریتی دبیرستان‌های شبانه‌روزی استان، نظیر: توانایی مدیران این‌گونه مدارس در ایجاد سازگاری دانش‌آموزان و میزان توانمندی سرپرستان در حل مشکلات دانش‌آموزان و تأثیر وجود مربی و مشاور در حل مشکلات آنان و نقش شورای دبیران در کمک به فرآیند مدیریتی نشان داد متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات مدیریتی از نظر مدیران مرد ۳/۵۴ و مدیران زن ۳/۵۲، از نظر سرپرستان مرد ۳/۲۸، سرپرستان زن ۳/۵۱، از نظر دبیران مرد ۳/۵۸ و دبیران زن ۲/۲۵ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات دبیران مرد و زن معنادار می‌باشد.

۲ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات عاطفی مثل: عدم دقت کافی به محرمانه بودن مشکلات اخلاقی و رفتاری دانش‌آموزان و میزان اعتماد دانش‌آموزان نسبت به سرپرستان و درصد نگرانی دانش‌آموزان از دور بودن از خانواده نشان داد، متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات عاطفی از نظر مدیران مرد ۳/۳۱، مدیران زن ۳/۲۶، سرپرستان مرد ۲/۷۹، سرپرستان زن ۲/۹۶، دبیران مرد ۳/۵۳، دبیران زن ۲/۸۱، از نظر دانش‌آموزان پسر ۳/۱۹ و دانش‌آموزان دختر ۳/۲۸ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران و سرپرستان مرد و زن معنادار نبوده است. ولی از نظر دبیران مرد و زن تفاوت معناداری مشاهده شده است. هم‌چنین از نظر دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری نبوده است.

۳ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات فرهنگی مثل: برگزاری جلسه‌های پرسش و پاسخ با مسئولان مربوطه و اختصاص ساعات مورد نیاز به فعالیت‌های فوق برنامه و میزان رضایتمندی دانش‌آموزان از فعالیت‌های مذکور و تأثیر خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان نشان داد متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات فرهنگی از نظر مدیران مرد ۳/۱، مدیران زن ۳/۱۸، سرپرستان مرد ۲/۸۹، سرپرستان زن ۲/۹۷، دبیران مرد ۳/۲۰، دبیران زن ۲/۴۰، دانش‌آموزان پسر ۳/۴۵ و دانش‌آموزان دختر ۳/۳۴ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران، سرپرستان و دبیران مرد و زن و دانش‌آموزان پسر و دختر معنادار نبوده است.

۴ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات رفاهی نظیر عدم تناسب امکانات و تجهیزات بهداشتی با نیاز دانش‌آموزان و مشکلات ایاب و ذهاب دانش‌آموزان، دبیران که موجبات خستگی

تحقیق از راه بررسی (زمینه‌یابی)، که عبارتست از مشاهده پدیده‌ها به منظور معنادار کردن به جنبه‌های مختلف اطلاعات جمع‌آوری شده، اجرا می‌شود و سه هدف عمده را دنبال می‌کند. توصیف، تبیین، کشف

با توجه به این‌که قسمت اعظم مطالعات تحقیقی در آموزش و پرورش از روش تحقیق پیمایشی استفاده کرده است، لذا روش تحقیق در این پژوهش نیز از نوع پیمایشی - توصیفی است. ابزار اندازه‌گیری: با توجه به روش تحقیق و متغیرهای مورد بررسی، از ابزار پرسشنامه محقق ساخته که شامل دو قسمت زیر است، استفاده شده است:

قسمت اول: مربوط به مشخصات فردی است که به‌طور جداگانه برای مدیران، دبیران و دانش‌آموزان تهیه شده است.

قسمت دوم: سؤال‌های پرسشنامه که عمدتاً بسته پاسخ و از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت، خیلی زیاد، زیاد، تا حدودی، کم، خیلی کم، استفاده شده است. برای تنظیم سؤال‌ها، متغیرهایی که مشکل مشترک بین سه گروه (مدیران، دبیران و دانش‌آموزان) است از تمام گروه‌ها به‌صورت یکسان سؤال شده است.

جامعه و نمونه‌ی آماری: جامعه‌ی آماری این پژوهش، چهار زیر جمعیت، مدیران و معاونان، سرپرستان، دبیران و دانش‌آموزان دبیرستان‌های شبانه‌روزی در سطح استان اصفهان در سال تحصیلی ۷۹-۸۰ می‌باشد.

جنس	فرآوانی		درصد
	مدیران	سرپرستان	
مرد	۲۶	۳۷	۷۵۶/۵
	۸۶	۲۰۰	۶۰/۶
	۲۰۰	۲۰	۶۲/۳
زن	۲۴	۵۲	۵۸/۸
	۲۴	۵۲	۴۳/۵
	۲۴	۵۲	۳۹/۴
	۱۴۰	۵۸۵	۳۷/۷
جمع کل	—	—	۴۱/۲

روش‌های تجزیه و تحلیل آماری:

روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت گرفته است. در سطح توصیفی با استفاده از مشخصه‌های آمار نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار به تجزیه و تحلیل اطلاعات پرداخته و در سطح استنباطی متناسب با سطح سنجش داده‌ها از آزمون‌های آزمون t، تحلیل واریانس، توکی، کوکران، مجذور کای، نسبت درست‌نمایی استفاده شده است.

و تأخیر در حضور و بی‌رغبتی آنان نسبت به کار در این مدارس می‌شود، نشان داد متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات رفاهی از نظر مدیران مرد ۳/۱۸، مدیران زن ۳/۲۴، سرپرستان مرد ۳/۳۷، سرپرستان زن ۳، دبیران مرد ۳/۵۴، دبیران زن ۲، دانش‌آموزان پسر ۲/۸۱ و دانش‌آموزان دختر ۳/۰۹ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران و سرپرستان مرد و زن و دانش‌آموزان پسر و دختر معنادار نبوده است. اما تفاوت مشاهده شده بین نظرات دبیران مرد و زن معنادار می‌باشد.

۵ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات آموزشی مثل میزان توانایی و تخصص کادر آموزشی در رفع مشکلات آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان و چگونگی تشکیل شورای دبیران در برنامه‌ریزی‌های آموزشی و میزان نگرانی دانش‌آموزان از آینده تحصیلی خود در مقاطع بالاتر نشان داد متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات آموزشی از نظر مدیران مرد ۳/۶۰، مدیران زن ۳/۴۲، سرپرستان مرد ۳/۰۴، سرپرستان زن ۲/۸۴، دبیران مرد ۳/۵۲، دبیران زن ۲/۱۶، دانش‌آموزان پسر ۳/۳ و دانش‌آموزان دختر ۳/۴۱ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران و سرپرستان مرد و زن و دانش‌آموزان پسر و دختر معنادار نبوده است اما تفاوت مشاهده شده بین نظرات دبیران مرد و زن معنادار می‌باشد.

۶ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات اقتصادی نظیر میزان توجه ادارات آموزش و پرورش برای رفع مشکلات و کمبودهای مدارس شبانه‌روزی، کمبود سرانه این مدارس، تناسب یا عدم تناسب کمی و کیفی تغذیه، تأثیر وضعیت اقتصادی خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان نشان نشان داد، متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات اقتصادی از نظر مدیران مرد ۳/۲۸، مدیران زن ۳/۰۲، سرپرستان مرد ۳/۴۶، سرپرستان زن ۳/۲۶، دبیران مرد ۳/۷۷، دبیران زن ۲/۳۲، دانش‌آموزان پسر ۲/۹۵ و دانش‌آموزان دختر ۴ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران و سرپرستان مرد و زن معنادار نبوده است اما تفاوت مشاهده شده بین نظرات دبیران مرد و زن و دانش‌آموزان پسر و دختر معنادار می‌باشد.

۷ - تجزیه و تحلیل یافته‌های مربوط به مشکلات اجتماعی مثل استفاده از دانش‌آموزان در حل مشکلات آموزشی و تربیتی، میزان مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های پرورشی، عبادی و فوق برنامه، روحیه‌ی تعاون و همکاری دانش‌آموزان با دبیران و

روحیه‌ی همکاری دانش‌آموزان در حل مسائل خوابگاهی نشان داد، متوسط نمره‌ی مسائل و مشکلات اجتماعی از نظر مدیران مرد ۲/۹۵، مدیران زن ۲/۸۸، سرپرستان مرد ۳/۲۴، سرپرستان زن ۳/۳۴، دبیران مرد ۳/۲۲، دبیران زن ۲/۰۳، دانش‌آموزان پسر ۳/۱۷ و دانش‌آموزان دختر ۳/۲۲ بوده است. تفاوت مشاهده شده بین نظرات مدیران و سرپرستان مرد و زن و دانش‌آموزان پسر و دختر معنادار نبوده است. اما تفاوت مشاهده شده بین نظرات دبیران مرد و زن معنادار می‌باشد.

پیش‌نهادهای:

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش، به منظور کمک در رفع و یا کاهش برخی از مسائل و مشکلات در دبیرستان‌های شبانه‌روزی آن، پیش‌نهادهایی به برنامه‌ریزان و مسئولان آموزش و پرورش، مدیران، دبیران و همهی دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت دانش‌آموزان بخصوص افرادی که به طور مستقیم امور مربوط به شبانه‌روزی‌ها را بر عهده دارند، می‌گردد. امید است کلیه‌ی مسئولان نسبت به تسهیل فرآیند تعلیم و تربیت در این‌گونه مدارس موفقیت روزافزونی دانسته باشند:

۱ - با توجه به یافته‌های پژوهش در بعد مدیریتی به کارگیری مدیران توانمند (در بعد مدیریتی روابط انسانی - ارزشیابی متخصص باشند) در مدارس شبانه‌روزی به صورتی که بتوانند در امر سازگاری دانش در این‌گونه مدارس موفق باشند.

۲ - به کارگیری سرپرستان توانا در محیط شبانه‌روزی به صورتی که بتوانند در حل مشکلات دانش‌آموزان مؤثر باشند.

۳ - استفاده از مربیان پرورشی و مشاوران علاقه‌مند و مطلع در این‌گونه مدارس

۴ - تشکیل جلسات مستمر شورای دبیران به منظور استفاده از نظرات آنان و پویاتر کردن فرآیند آموزشی و پرورشی مدارس شبانه‌روزی

۵ - در بعد عاطفی به کارگیری دبیران علاقه‌مند و توانا (در درک مسائل عاطفی و روحی روانی دانش‌آموزان) در امر تدریس و امور تربیتی دانش‌آموزان در این‌گونه مدارس

۶ - ایجاد جو مشارکتی بین مدیر و کادر آموزشی مدارس شبانه‌روزی و دانش‌آموزان در حل مشکلات مبتلا به دانش‌آموزان و جلب اعتماد آنان به مسئولان مدرسه

۷ - در نظر گرفتن امکانات رفاهی به منظور ملاقات خانواده‌های

دانش‌آموزان با فرزندانشان به‌صورتی که مشکل دور بودن از خانه را برای آنان آسان کند.

۸- در بعد فرهنگی تشکیل جلسات پرسش و پاسخ مسئولان مدارس شبانه‌روزی با دانش‌آموزان

۹- برنامه‌ریزی و تقویت فعالیت‌های فوق برنامه، ورزشی، آموزشی، تربیتی با توجه به نیاز دانش‌آموزان

۱۰- تقویت فعالیت‌های گروهی و جمعی بین کلیه دانش‌آموزان، خصوصاً افراد محلی با سایرین در محیط شبانه‌روزی

۱۱- تشکیل جلسات آموزش خانواده‌ها به‌منظور کمک و یاری آنان در امور درسی و تربیتی فرزندانشان

۱۲- در بعد رفاهی تهیه و به‌کارگیری امکانات و تجهیزات بهداشتی با توجه به نیاز دانش‌آموزان

۱۳- طراحی و ساخت فضاهای مناسب آموزشی و خوابگاهی با توجه به نیاز دانش‌آموزان مدارس شبانه‌روزی

۱۴- برنامه‌ریزی جهت حل مشکلات ایاب و ذهاب دبیران و دانش‌آموزان بخصوص در مناطق دور دست و کم کردن فاصله زمانی رفت آمد آنان.

۱۵- در بعد آموزشی تأسیس کتابخانه‌ی غنی و کتابدار مطلع به‌منظور جهت‌دهی مناسب به‌نیازمندی‌های علمی دانش‌آموزان

۱۶- تشکیل جلسات مشورتی با نمایندگان دانش‌آموزان با دبیران به‌منظور برنامه‌ریزی صحیح آموزشی و تربیتی

۱۷- ایجاد تسهیلات لازم به‌منظور اطلاع‌رسانی به‌دانش‌آموزان نسبت به‌مقررات آموزشی و شبانه‌روزی

۱۸- برنامه‌ریزی درسی و مطالعاتی صحیح توسط مشاوران به‌منظور استفاده بهتر از اوقات دانش‌آموزان و رفع نگرانی آنان

۱۹- برنامه‌ریزی به‌منظور آگاهی بخشی دانش‌آموزان نسبت به‌چگونگی ادامه تحصیل و انتخاب رشته و اشتغال بعد از فارغ‌التحصیلی آنان

۲۰- در بعد اقتصادی انعکاس مسائل و مشکلات آموزشی و رفاهی و پرورشی مدارس شبانه‌روزی و استفاده از امکانات موجود در ادارت آموزش و پرورش

۲۱- تقویت سرانه‌ی دانش‌آموزی و استفاده از کمک‌های مردمی اولیا و خیرین به‌منظور کیفیت‌بخشی به‌فعالیت‌های این مدارس

۲۲- تهیه نقشه و پلان مناسب به‌منظور ساخت مدارس و خوابگاه‌های شبانه‌روزی به‌منظور کاهش مشکلات روحی روانی

دانش‌آموزان

۲۳- استفاده از مواد غذایی با کیفیت بالا به‌منظور صرفه‌جویی و جلوگیری از اسراف در مواد غذایی و تقویت کیفیت

پخت غذا در مدارس شبانه‌روزی

۲۴- با توجه به‌یافته‌های پژوهش در بعد اجتماعی برنامه‌ریزی و استفاده از مشارکت دانش‌آموزان در امور آموزشی و

پرورشی و رفاهی و بهداشتی مدارس شبانه‌روزی

۲۵- ایجاد محیط توأم با تفاهم، هم‌دلی و همکاری بین دبیران و دانش‌آموزان به‌منظور استفاده بهتر از امکانات موجود

۲۶- بررسی و ارائه‌ی راه‌حل‌های مناسب برای مسائل و مشکلات شبانه‌روزی از طریق انجام پژوهش‌های علمی

۲۷- برنامه‌ریزی منظم و منسجم به‌منظور شرکت فعال دانش‌آموزان و دبیران در مراسم، رهیمایی‌ها و فعالیت‌های

اجتماعی و مذهبی

منابع

- رئوفی، مریم و ثنائی، باقر. ۱۳۷۴. راهنمای اطلاعات تحصیلی و شغلی در نظام جدید آموزش متوسطه و عالی، نهضت.
- دفتر آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۷۳. کلیات نظام جدید آموزش متوسطه. منابع آموزشی
- فرقانی رئیس، شهلا. ۱۳۷۳، شناخت مشکلات رفتاری در کودکان و نوجوانان. معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش.
- طباطبائی، غلامحسین ۱۳۷۶ بررسی مسائل و مشکلات مدارس شبانه‌روزی استان اصفهان
- اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان، ۱۳۷۵، مجموعه دستورالعمل‌های ضروری نظام جدید آموزش متوسطه (جلد سوم)
- دفتر آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش ۱۳۷۲. راهنمای دانش‌آموز متوسطه، وزارت آموزش و پرورش
- دلاور، علی. ۱۳۷۵. مقدمه‌ای بر احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی، رشد
- سیف، ع. ۱۳۷۵. روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، آگه.
- سلیمی، قربانعلی، ۱۳۷۰، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم تربیتی، اصفهان، نشر سپاهان
- احمدی، سیداحمد ۱۳۷۱ روان‌شناسی نوجوانان و جوانان. ترمه، مشعل
- بالایان، مسرוב. ۱۳۶۹، روان‌شناسی بلوغ، مشعل، اصفهان
- صنایعی، محمود. ۱۳۵۴ آزادی و تربیت، امیرکبیر
- صافی، احمد ۱۳۷۲، تربیت معلم در ایران و هند، مدرسه
- دفترچه شماره ۳، ۱۳۴۶ طرح جدید آموزش و پرورش کشور، تهران اداره کل مطالعات و برنامه‌ها، وزارت آموزش و پرورش
- سام آرام، عزت‌الله ۱۳۷۰، فقر عاطفی در کودکان و نوجوانان، انجمن اولیا و مربیان
- علاقه‌بند، علی ۱۳۶۳ مدیریت آموزشی، توس
- صنایعی، محمود ۱۳۵۴، روان‌شناسی عمومی، امیرکبیر
- پورافکاری، نصرالله ۱۳۷۳، طبقه‌بندی اختلالات روانی (DS.M.IV) آزاد.
- شرفی، محمدرضا، ۱۳۷۴، دنیای نوجوان، تربیت.